

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18.05.2006, sp. zn. 25 Cdo 401/2005, ECLI:CZ:NS:2006:25.CDO.401.2005.1

Číslo: 36/2007

Právní věta: Občanskoprávní nárok na náhradu za ztrátu na výděлку po skončení pracovní neschopnosti nebo při invaliditě se promlčuje jako celek, nikoliv jen nároky na jednotlivá měsíčně se opětuující plnění z něj vyplývající, poskytovaná ve formě peněžitého důchodu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 18.05.2006

Spisová značka: 25 Cdo 401/2005

Číslo rozhodnutí: 36

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Promlčení

Předpisy: § 106 předpisu č. 40/1964Sb.

§ 445 předpisu č. 40/1964Sb.

§ 447 předpisu č. 40/1964Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

O b v o d n í s o u d pro Prahu 5 rozsudkem ze dne 21. 12. 2001, ve spojení s usnesením ze dne 26. 6. 2003, uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni částku 1 410 740 Kč s úrokem z prodlení z částky 128 875 Kč ve výši 19 % od 1. 7. 1996 do zaplacení, z částky 114 498 Kč ve výši 8,5 % od 5. 10. 2001 do zaplacení a z částky 1792 Kč ve výši 7,5 % od 16. 12. 2001 do zaplacení, dále na ztrátě na výděлку počínaje dnem 1. 1. 2002 částku 1792 Kč hrubého měsíčně, zamítl žalobu na zaplacení dalších požadovaných úroků z prodlení, zastavil řízení v části, jíž se žalobkyně domáhala zaplacení částky 62 025 Kč s příslušenstvím na bolestném, částky 73 985 Kč s příslušenstvím na náhradě za ztrátu na výděлку po skončení pracovní neschopnosti a částky 69 232 Kč s příslušenstvím na náhradě hotových výloh a nákladů léčení, a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Vyšel ze zjištění, že dne 17. 8. 1991 došlo k dopravní nehodě, kterou způsobil žalovaný, který se po předchozím požití alkoholu náležitě nevěnoval řízení a havaroval, přičemž žalobkyně, která jela ve vozidle jako spolujezdkyně, utrpěla vážná zranění, která si vyžádala dlouhodobé léčení s podstoupením mnoha operací a rehabilitací. Žalobkyně je v důsledku úrazu zcela bezmocná, odkázaná na celodenní péči jiné osoby, prakticky stále upoutána na lůžko a její stav se po somatické i psychické stránce zhoršuje. Žalobkyně vzala v průběhu řízení žalobu částečně zpět a v tomto rozsahu soud řízení zastavil. Důvodným a včas uplatněným shledal soud nárok na náhradu bolestného ve výši 5700 Kč (po zvýšení na dvojnásobek), ve výši 1 228 750 Kč (včetně desetinásobného zvýšení) za ztížení společenského uplatnění a ve výši 116 290 Kč a po 1792 Kč měsíčně na nároku na náhradu za ztrátu na výděлку po skončení pracovní

neschopnosti. Námitku promlčení těchto nároků, vznesenou žalovaným a vedlejším účastníkem, neshledal důvodnou a nepřihlédl k právnímu názoru vyslovenému v usnesení odvolacího soudu ze dne 5. 4. 2000, jímž byl dřívější rozsudek soudu prvního stupně zrušen s tím, že nárok na náhradu za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti se promlčuje jako celek. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že za situace, že žalobkyně podala žalobu dne 20. 6. 1995 a náhradu za ztrátu na výdělků požaduje od 11. 8. 1993, není ani tento nárok promlčen, neboť byl uplatněn před koncem subjektivní promlčecí doby (§ 106 obč. zák.). Žalobkyni byl přiznán plný invalidní důchod od 11. 8. 1992 a pobírá jej dosud, za dobu od 11. 8. 1993 do 30. 9. 2001 jí vznikla hrubá ztráta na výdělků ve výši 118 768 Kč, ke dni 30. 9. 2001 pak ve výši 1792 Kč měsíčně.

K odvolání žalovaného a vedlejšího účastníka na straně žalované M ě s t s k ý s o u d v Praze rozsudkem ze dne 23. 6. 2004 rozsudek soudu prvního stupně ve znění doplňujícího usnesení v napadených výrocích o povinnosti žalovaného zaplatit žalobkyni částku 1 410 740 s úroky z prodlení a platit jí částku 1792 Kč hrubého měsíčně potvrdil ohledně částky 1 294 450 Kč s 8% úrokem z prodlení z částky 5700 Kč od 17. 3. 2001 do zaplacení a s 19% úrokem z částky 1 279 875 Kč od 1. 7. 1996 do zaplacení, a jinak jej změnil tak, že se žaloba zamítá, a rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů. Po doplnění dokazování revizním znaleckým posudkem odvolací soud dovodil, že k ustálení zdravotního stavu žalobkyně (§ 9 odst. 1 vyhlášky č. 32/1965 Sb.) došlo ke dni 21. 7. 1995. Celkové bodové hodnocení činí u bolesti 2295 bodů, u ztížení společenského uplatnění 4425 bodů a nárok na náhradu bolestného ve výši 5700 Kč a za ztížení společenského uplatnění ve výši 1 288 750 Kč není promlčen, neboť tyto nároky byly s ohledem na ustálení zdravotního stavu žalobkyně a datum podání žaloby (resp. jejího rozšíření a doplnění) uplatněny včas, tj. před uplynutím subjektivní dvouleté promlčecí doby.

Odvolací soud se neztotožnil s posouzením námitky promlčení nároku na náhradu za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti ve výši 116 290 Kč a důchodu 1792 Kč měsíčně od 1. 1. 2002. Uvedl, že pro posouzení promlčení tohoto nároku je rozhodnou skutečností okamžik, kdy bylo rozhodnutí o přiznání invalidního důchodu doručeno žalobkyni; tímto okamžikem je totiž dána její povědomost o škodě v důsledku ztráty na výdělků při invaliditě. Vzhledem k tomu, že rozhodnutí o přiznání invalidního důchodu bylo Českou správou sociálního zabezpečení vypraveno dne 27. 5. 1993, odvolací soud dovodil, že toto rozhodnutí bylo žalobkyni doručeno dne 31. 5. 1993; žalobkyně jeho doručení nepopírala a žádné návrhy na doplnění dokazování v tomto směru neměla. Protože žaloba byla podána až dne 20. 6. 1995, tedy po uplynutí dvouleté subjektivní promlčecí doby, nárok žalobkyně na ztrátu na výdělků se promlčel jako celek a žalobkyni jej nelze přiznat.

Proti tomuto rozsudku, a to do výroku, jímž byla žaloba zamítnuta z důvodu promlčení, podala žalobkyně dovolání, jehož přípustnost dovozuje z ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., a podává je z důvodu podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. (rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci). Namítá, že doba uplatnění nároku není vázána na ustálení jejího zdravotního stavu (dne 21. 7. 1995), a nesouhlasí se závěrem, že nárok byl uplatněn až po skončení dvouleté promlčecí doby.

Při určení počátku běhu promlčecí doby měl odvolací soud vzít v úvahu, že žalobkyně neměla doručeny všechny písemnosti, o kterých se rozsudek zmiňuje, nemohla se dostat na poštu bez pomoci, o niž musela žádat své příbuzné a známé. Pak by začátek a první den promlčecí doby neměl být stanoven podle jiných okolností než podle data doručky, případně neměl být určen bez výslechu žalobkyně o tom, kdy skutečně byla informována o doručení a o výši nároků z jednotlivých posudků a výměrů důchodu.

Nesouhlasí dále s výrokem o náhradě nákladů řízení a s ohledem na „stav spravedlnosti“ považuje užití § 143 a násl. o. s. ř. za „nenáležitě“ v daném případě, neboť na ni to přenáší nepřiměřeně zatížení spočívající v odpočtu částek, kterými byly její úrazy odškodněny. Navrhla, aby dovolací soud

rozsudek odvolacího soudu v napadeném zamítavém výroku, jakož i ve výrociích o náhradě nákladů řízení zrušil.

N e j v y š š í s o u d jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, účastníkem řízení, zastoupeným advokátem ve smyslu ustanovení § 241 odst. 1 o. s. ř., přezkoumal napadené rozhodnutí podle ustanovení § 242 odst. 3 o. s. ř. a dospěl k závěru, že dovolání, které je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., není důvodné. Proto dovolání zamítl.

Z odůvodnění:

Námitka nesprávného právního posouzení počátku promlčecí doby se týká nároku na náhradu za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti, ohledně něž byla žaloba zamítnuta.

Podle ustanovení § 445 obč. zák. ztráta na výdělků, k níž došlo při škodě na zdraví, se hradí peněžitým důchodem; přitom se vychází z průměrného výdělků poškozeného, kterého před poškozením dosahoval. Podle ustanovení § 447 odst. 1 obč. zák. náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti nebo při invaliditě činí rozdíl mezi průměrným výdělků před poškozením a výdělků dosahovaným po poškození s připočtením případného invalidního důchodu nebo částečného invalidního důchodu.

Podle ustanovení § 106 odst. 1 obč. zák. právo na náhradu škody se promlčí za dva roky ode dne, kdy se poškozený dozví o škodě a o tom, kdo za ni odpovídá.

Jestliže se poškozený stane v důsledku škody na zdraví práce neschopným a po skončení pracovní neschopnosti pobírá pouze invalidní důchod, může získat vědomost o rozsahu ztráty na výdělků po skončení pracovní neschopnosti umožňující uplatnění její náhrady žalobou u soudu až poté, co bylo vydáno rozhodnutí o přiznání invalidního důchodu a poškozený se o něm dozvěděl. Do té doby totiž není jisté, zda a v jaké výši bude poškozenému přiznán invalidní důchod, a tudíž ani v jakém rozsahu došlo ke ztrátě na výdělků, aby nárok na její náhradu mohl uplatnit u soudu (srov. rozsudek býv. Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 4. 1988, sp. zn. 1 Cz 2/88). Jak vyplývá z ustanovení § 445 obč. zák., ztráta na výdělků se hradí peněžitým důchodem. Tento nárok se promlčuje jako celek, nikoliv jen nároky na jednotlivá měsíčně se opětuující plnění z něj vyplývající, poskytovaná ve formě důchodu. Občanský zákoník - na rozdíl od zákoníku práce (§ 261) - totiž nestanoví mezi nároky, které se nepromlčují, nárok na náhradu za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti nebo při invaliditě.

Námitka dovolatelky, že soud nesprávně posoudil počátek promlčecí doby, není důvodná, neboť - jak vyplývá z rozsudku odvolacího soudu, počátek běhu dvouleté subjektivní promlčecí doby nároku na náhradu za ztrátu na výdělků odvolací soud stanovil s ohledem na dobu, kdy jí bylo doručeno rozhodnutí o přiznání invalidního důchodu. Tento právní názor odvolacího soudu je správný a dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. není tedy naplněn.

Nesouhlas dovolatelky se zjištěním data, kdy jí bylo doručeno rozhodnutí o přiznání invalidního důchodu, je námitkou proti skutkovému zjištění, tedy dovolacím důvodem podle ustanovení § 241a odst. 3 o. s. ř., tj. že rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování.

Za skutkové zjištění, které nemá oporu v provedeném dokazování, je třeba ve smyslu citovaného ustanovení považovat výsledek hodnocení důkazů soudem, který neodpovídá postupu vyplývajícímu z ustanovení § 132 o. s. ř., protože soud vzal v úvahu skutečnosti, které z provedených důkazů nebo přednesů účastníků nevyplývaly a ani jinak nevyšly za řízení najevo, protože soud pominul rozhodné skutečnosti, které byly provedenými důkazy prokázány nebo vyšly za řízení najevo, nebo protože v

hodnocení důkazů z hlediska jejich závažnosti (důležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálně věrohodnosti je logický rozpor. Nelze-li soudu v tomto směru vytknout žádné pochybení, není možné polemizovat s jeho skutkovými závěry, např. namítat, že některý důkaz není pro skutkové zjištění důležitý.

V daném případě skutkové zjištění o tom, kdy bylo žalobkyni doručeno rozhodnutí ze dne 25. 5. 1993, jímž jí byl od 11. 8. 1992 přiznán invalidní důchod, je podloženo zprávou České správy sociálního zabezpečení o datu, kdy bylo toto rozhodnutí vypraveno k poštovní přepravě, a za situace, že v průběhu řízení jiné skutkové okolnosti nebyly tvrzeny a tím méně důkazy k nim navrhovány, nelze mít zato, že by uvedené zjištění nemělo podklad v provedeném dokazování nebo že by soud pominul jiné skutečnosti, jež byly prokázány či vyšly v průběhu řízení najevo.

Jak vyplývá z výše uvedeného, rozsudek odvolacího soudu je z hlediska uplatněného dovolacího důvodu správný, vady řízení nebyly dovolacím soudem podle § 242 odst. 3 o. s. ř. shledány.

Dovolací soud proto dovolání žalobkyně zamítl (§ 243b odst. 2, věta před středníkem, o. s. ř.).